

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 301/2011-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 27. júla 2011 predbežne prerokoval sťažnosť R. K., B., t. č. vo väzbe, zastúpeného advokátom Mgr. D. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky a jeho práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Pezinok v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 5/2011 a jeho uznesením z 28. februára 2011 a postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo/19/2011 a jeho uznesením z 10. marca 2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2011 doručená sťažnosť R. K., B., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom Mgr. D. Š., B., vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a jeho práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)

postupom Okresného súdu Pezinok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 5/2011 a jeho uznesením z 28. februára 2011 a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo/19/2011 a jeho uznesením z 10. marca 2011.

Zo sťažnosti a z predložených príloh vyplýva, že uznesením vyšetrovateľa Prezídia Policajného zboru B., Úradu boja proti organizovanej kriminalite, odboru B. ČVS: PPZ-87/BOK-B2-2010 Sp z 26. februára 2011 bolo sťažovateľovi a ďalším dvom osobám vznesené obvinenie za zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a písm. d) Trestného zákona spolupáchatelstvom podľa § 20 Trestného zákona.

Sťažovateľ poukázal na prehliadku motorového vozidla, ktorú považuje „za nezákonne získaný dôkaz... uskutočnenú dňa 25. februára 2011. Celý postup prehliadky motorového vozidla sa uskutočnil so značným časovým oneskorením od momentu zaistenia motorového vozidla, pričom s vozidlom bolo v medzičase manipulované bez prítomnosti sťažovateľa. ... v aute policajti vykonali prvotnú prehliadku, nakoľko v ňom našli zbraň. Iné veci v aute neboli v tom čase zaistené a ani nájdené. Toto sa odohralo okolo 15:00 hod. dňa 25. februára 2011. Potom začali vykonávať policajti domovú prehliadku v rodinnom dome vo V. ... Až po cca 5 hodinách, večer dňa 25. februára 2011, bolo prístupné k prehliadke iných priestorov, k prehliadke motorového vozidla. Po otvorení vozidla hneď medzi sedadlom vodiča a prahom dverí bol sáčok s neznámou látkou. Pri zaistení a vytiahnutí sťažovateľa z auta o 15:00 hod. tam tento sáčok nebol. Z tohto dôvodu tu vyvstáva závažné podozrenie, že sáčok s neznámou látkou sa do vozidla dostal až po jeho zaistení. ...

O väzbe rozhodoval Okresný súd Pezinok dňa 28. februára 2011 ráno, pričom pred pojednávacou miestnosťou bola po celý čas prítomná dôveryhodná osoba, príbuzná sťažovateľa), ktorá písomne ponúkala za nahradenie väzby sťažovateľa záruku za sťažovateľa. Okresný súd Pezinok napriek tomu odmietol vypočutie dôveryhodnej osoby a rozhodol len na základe jemu dostupných podkladov.

Ďalej Okresný súd Pezinok nemal v tom čase k dispozícii ani celý spisový materiál zo strany orgánov činných v trestnom konaní. ... Jediná výnimka je stanovená v § 72 ods. 5

v prípade zvlášť rozsiahleho spisového materiálu, takýto súhlas zo strany sudcu pre prípravné konanie daný nebol a ani nebol na to dôvod, nakoľko sa nejedná o zvlášť rozsiahly spisový materiál. Časť spisu, ktorá absentovala, súvisela s údajne vykonanými odposluchmi ako výsledkom použitia ITP prostriedkov.

Proti Uzneseniu OS PK sťažovateľ podal hneď do zápisnice sťažnosť... O tejto rozhodoval na neverejnom zasadnutí dňa 10. marca 2011 Krajský súd v Bratislave. Účasti na tomto konaní sa domáhal advokát sťažovateľa ako aj p. A. B., ktorá ponúkala záruku dôveryhodnej osoby ako aj peňažnú záruku ako prostriedky nahradenia väzby sťažovateľa. Advokát sťažovateľa ako aj p. A. B. sa v čase rozhodovania Krajského súdu v Bratislave zdržiavali v budove súdu pred pojednávacou miestnosťou. O tomto bol aj súd ráno v deň rozhodovania informovaný písomne. Súd si pozval pred rozhodovaním advokáta do pojednávacej miestnosti, kde uviedol, že nepripustí účasť ani advokáta ani osoby ponúkajúcej záruku ako aj peňažnú záruku, že ich vypočutie nepovažuje potrebné. Práve vypočutím p. A. B. by súd mohol získať skutočný pohľad na spôsob života a možnosti vplyvania dôveryhodnej osoby na sťažovateľa. ...

Preto súd pred rozhodnutím o nahradení väzby zárukou musí skúmať, či dôveryhodná osoba sú schopné pozitívne ovplyvňovať správanie obvineného tak, aby splnil požiadavky. Ak to súd neskúmal, tak došlo k porušeniu procesných ustanovení nielen Trestného poriadku, ale aj k porušeniu základného práva na osobnú slobodu. “.

Sťažovateľ namietal porušenie svojich práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru a svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 ústavy, ku ktorému došlo „... konaním pred Okresným súdom... ako aj pred Krajským súdom..., v ktorých bolo rozhodované o vzatí sťažovateľa do väzby a aj samotnými uzneseniami o väzbe.

Tiež spochybňujem doručenie návrhu na vzatie do väzby do termínu dňa 27. februára 2011 (nedeľa) do 15:05 hod. kedy uplynula lehota 48 hodín na podanie takéhoto návrhu na vzatie do väzby. Ak bol návrh podaný neskôr, čo i len o minútu, tak by mal byť sťažovateľ prepustený z väzby. ...

K porušeniu sťažovateľových práv došlo aj z dôvodu riadneho nevysporiadania sa s ponúkanými zárukami. ...

Takýmto konaním zo strany súdov došlo k vydaniu rozhodnutí, ktoré nie sú dostatočne odôvodnené, nesú znaky arbitrárnosti, čo priamo vyústilo do porušenia namietaných základných práv a slobôd.“

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom:

„Základné právo sťažovateľa... podľa čl. 5 ods. 1, ods. 3, ods. 4... dohovoru... a právo na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Ústavy... v súvislosti s konaním o vzatí sťažovateľa do väzby bolo porušené postupom Okresného súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 5/2011 [a]... postupom Krajského súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. 4Tpo/19/2011.

Uznesenie Okresného súdu... o vzatí sťažovateľa do väzby v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 5/2011 zo dňa 28. februára 2011 sa zrušuje.

Uznesenie Krajského súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. 4Tpo/19/2011 zo dňa 10. marca 2011 sa zrušuje.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 261,82 EUR... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu na účet právneho zástupcu...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Vzhľadom na obsah sťažnosti a na znenie jeho petitu ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľ namieta porušenie práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru a porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 5/2011 a jeho uznesením z 28. februára 2011 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo/19/2011 a jeho uznesením z 10. marca 2011.

1. K namietanému postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 5/2011 a jeho uzneseniu z 28. februára 2011

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré

mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Ústavný súd podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že v zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv a slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sa namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02, IV. ÚS 83/2011).

Vzhľadom na takto formulovaný princíp subsidiarity je tak vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. Tp 5/2011 a jeho uznesením z 28. februára 2011. Ochrany svojich práv sa sťažovateľ domáhal podaním sťažnosti podľa ustanovení Trestného poriadku, preto ústavný súd sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol z dôvodu nedostatku svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Tpo/19/2011 a jeho uznesením z 10. marca 2011

Krajský súd uznesením sp. zn. 4 Tpo/19/2011 z 10. marca 2011 zamietol sťažnosť sťažovateľa, obvineného X. R., a obvineného Z. A., proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. Tp/5/2011 z 28. februára 2011.

Predmetom sťažnosti sťažovateľa v tejto časti je namietané porušenie práv podľa čl. 5 ods. 1, 3 a 4 dohovoru a základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 3 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu sp. zn. 4 Tpo/19/2011 z 10. marca 2011. Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľa s právnym názorom krajského súdu, ktorý vyslovil v napadnutom uznesení, pričom sťažovateľ sa okrem iných domnieva, že väzba je nezákonná, že nebola dodržaná lehota 48 hodín na podanie návrhu na vzatie do väzby okresnému súdu, a tiež, že krajský súd sa nevysporiadal s ponúkanými zárukami na nahradenie väzby.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„Osobná sloboda obvineného R. K. bola obmedzená v zmysle § 85 ods. 2 Tr. por. dňa 25. 02. 2011 o 15.05 hod., u X. R. dňa 25. 02. 2011 o 16.00 hod. a u Z. A: dňa 25. 02. 2011 o 17.00 hod.

Okresný prokurátor nenariadil prepustenie obvinených z väzby na slobodu, ale dňa 27. 02. 2011 o 14.15 hod. ich odovzdal sudcovi pre prípravné konanie Okresného súdu v Pezinku s návrhom na vzatie do väzby z dôvodov § 71 ods. 1 písm. a/, písm. c/ Tr. por.

Sudca pre prípravné konanie dňa 28. 02. 2011 v čase od 10.25 hod. do 12.05 hod., vypočul všetkých troch obvinených za prítomnosti obhajcu a prokurátora a rozhodol tak, že všetkých troch obvinených, vzal do väzby a za dôvod väzby ustálil existenciu § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. ...

Sudca pre prípravné konanie v posudzovanej veci postupoval správne, keď po posúdení všetkých okolností prípadu, dospel k záveru, že väzba obvinených v tomto počiatočnom štádiu trestného konania je nutná. Správne postupoval, keď neakceptoval návrh prokurátora na vzatie obvinených do väzby aj z dôvodu uvedeného v § 71 ods. 1 písm. a/ Tr. por. a za dôvod väzby u všetkých troch obvinených ustálil iba dôvod tzv. preventívnej väzby v zmysle § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. Okresný súd svoje rozhodnutie náležité i odôvodnil, preto krajský súd v podrobnostiach poukazuje na jeho odôvodnenie.

V predmetnej trestnej veci je potrebné konštatovať, že doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú, že skutok, pre ktorý je trestné stíhanie vedené, bol spáchaný, má znaky špecifikovaného trestného činu, pričom existuje dôvodné podozrenie, že skutok spáchali obvinení.

V tomto smere nemožno prehliadnúť, že vo vozidle, ktoré riadil obvinený K., bol zaistený kokain v množstve, ktoré zodpovedá minimálne 300 jednorázovým dávkam a v byte, kde sa zdržiavali obvinení R. a A. bol zaistený heroín, ktorý zodpovedá minimálne 60 dávkam. Bola zaistená tiež látka, ktorá sa používa na riedenie drog a u všetkých troch obvinených, boli taktiež zistené pozitívne stery na rukách, na prítomnosť omamných látok. Nepriamymi dôkazmi, sú i prepisy telefonických hovorov, ktoré tvoria súčasť spisového materiálu a s ktorými sa krajský súd oboznámil. ...

Uznesenie o vznesení obvinenia bolo obvineným zákonným spôsobom oznámené a obsahovalo podstatné náležitosti, ktoré sa vyžadujú v ustanovení § 206 ods. 3 Tr. por. V tomto smere je aj rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie odôvodnené. Sudca pre prípravné konanie sa vo svojom rozhodnutí zaoberal aj zákonnosťou prehliadky motorového vozidla, ktoré viedol obvinený R. K. (VW Golf SCAQMX01). Predmetné vozidlo bolo prehliadnuté potom, čo bol vydaný príkaz na prehliadku iných priestorov, na ktorom je vyznačený súhlas prokurátora (č.l. 103). O vykonanej prehliadke bola spísaná zápisnica (č.l. 109). Jej závery potvrdili podozrenie zo spáchania trestnej činnosti. Sudca pre prípravné konanie nie je orgánom, ktorý vykonáva vyšetrovacie úkony alebo vykonáva dozor nad priebehom prípravného konania. Nariadenie prehliadky iných priestorov bolo potrebné pre preverenie podozrenia za spáchania trestnej činnosti. Obvinenému K. treba dať za pravdu, že v uznesení o vznesení obvinenia sa vo výroku uvádza vozidlo VW Golf a v odôvodnení VW Passat. Ide zrejme o písársku chybu, pretože ako vyplýva z dôkazného materiálu, príkaz na prehliadku bol daný aj na iné motorové vozidlá, tiež aj na VW Passat (č.l. 98). Zaistený balíček vajcovitého tvaru bielej farby oblepený čiernou páskou, bol nájdený pri prehliadke motorového vozidla VW Golf/SCAOMX 01, ktorého majiteľom a užívateľom bol práve obvinený R. K.

Čo sa týka tzv. preventívneho dôvodu väzby, podľa § 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por. treba uviesť, že obvinení doposiaľ neboli trestne stíhaní. Obvinený R. K. a Z. A., t. č. sú bez pracovného pomeru a nemajú žiadny legálny zdroj príjmov. Obvinený X. R., taktiež nie je trvalo zamestnaný, pomáha však prevádzkovať bufet svojej manželke. V aute obvineného R. K. bol pri prehliadke zaistený materiál, ktorý podľa predbežných vyjadrení Kriminalistického a expertízneho ústavu PZ obsahoval 29,901 gramu kokainu, ktoré množstvo zodpovedá minimálne 300 obvyklým jednorázovým dávkam. V byte, kde sa

zdržiavali obvinení X. R. a Z. A. bolo zaistené igelitové vrecúško s obsahom hnedej látky, ktorého predbežným skúmaním na Kriminálnom a expertíznom ústave Policajného zboru v B. bolo zistené, že obsahuje 12,658 gramu heroínu a toto množstvo zodpovedá minimálne 60 obvykle jednorázovým dávkam drogy. Uvedené množstvo drogy odôvodňuje dôvodné podozrenie, že obvinení s najväčším stupňom pravdepodobnosti, môžu pôsobiť ako dileri drog a vzhľadom na charakter trestnej činnosti a hlavne dobu, po ktorú mali trestnú činnosť páchať, je tu konkrétna obava (pravdepodobnosť), že by v prípade ponechania na slobode, mohli v páchaní trestnej činnosti pokračovať s poukazom aj na skutočnosť, že sú bez trvalých finančných príjmov zo zamestnania a trestnou činnosťou, by zjavný nedostatok ich finančných prostriedkov mohol vyústiť do ďalšieho možného obchodovania s drogami za úplatu. V posudzovanom prípade väzba plní predovšetkým preventívnu funkciu, jej účelom je zabrániť škodlivým následkom, ktoré by uskutočnením zámerov obvinených mohli nastať a ohrozovať spoločnosť. V záujme účinnej ochrany spoločnosť je potrebné dať prednosť ochrane spoločnosti pred osobnou slobodou obvinených.

Za zákonné a správne, odvolací súd považuje aj rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie, ktorým zamietol nahradenie väzby prijatím písomného sľubu a záruku dôveryhodnej osoby v danom prípade, ktoré poskytli švagriná obvineného R. K. – A. B. a manželka obvineného X. R. – Ž. K. Aj podľa názoru krajského súdu, vzhľadom na vyššie uvedené dôvody, pre ktoré bola uvalená preventívna väzba a napokon aj odôvodnenie sudcu pre prípravné konanie, nie sú uvedené prostriedky dostatočnou zárukou, aby mohli v danom prípade nahradiť väzbu.

Krajský súd sa zaoberal aj ďalšími možnosťami nahradzujúcimi väzbu v danom prípade u obvineného R. K. poskytnutím peňažnej záruky a uložením probačného a mediačného dohľadu nad obvineným. Prepustenie obvineného na slobodu na základe peňažnej záruky, resp. uložením dohľadu probačným a mediačným úradníkom, sú rovnako ako písomný sľub a záruka dôveryhodnej osoby len možnosťami náhrady za väzbu a nie oprávnením osoby pozbavenej osobnej slobody. Vzhľadom na už vyššie uvedené, pri existencii konštatovaných väzobných dôvodov, verejný záujem prevažuje nad požiadavkou rešpektovania osobnej slobody. Charakter trestnej činnosti, jej rozsah a doba, po ktorú mala byť trestná činnosť páchaná, nedovoľujú uvedené substitučné inštitúty nahradenia väzby prijať. Krajský súd ich taktiež považoval za nedostatočné a preto ich neprijal.

Sudca pre prípravné konanie nepochybil ani v konaní pri určovaní začiatku plynutia väzby. Táto bola správne určená v súlade s dobou, kedy došlo k obmedzeniu osobnej slobody u obvinených.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, krajský súd dospel k záveru, že z vecného hľadiska rozhodnutie sudcu pre prípravné konanie je správne a v súlade so zákonom, preto sťažnosť obvinených ako nedôvodnú v zmysle § 193 ods. 1 písm. c/Tr. por. zamietol.

Odvolačný súd konal a rozhodol v intenciách ustanovenia § 192 ods. 3 Tr. por. O sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby rozhodol na neverejnom zasadnutí do piatich pracovných dní od predloženia veci na rozhodnutie. Napriek tomu, že obvinení R. K., X. R. žiadali o vypočutie pred krajským súdom, krajský súd konal v ich neprítomnosti.

Podľa § 302 ods. 2 Tr. por. pri rozhodovaní o väzbe má právo zúčastniť sa na neverejnom zasadnutí aj prokurátor, obvinený aj jeho obhajca; pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe, môže predseda senátu týmto osobám účasť umožniť.

Z uvedeného je zrejmé, že je na rozhodnutí súdu, či obvineného predvolá na neverejné zasadnutie. V posudzovanom prípade krajský súd nepovažoval za potrebné obhajcov, obvinených, obvineného a A. B. k sťažnosti, ktorú podali, vypočuť. Obvinený R. K. ako aj X. R. boli pred sudcom pre prípravné konanie, ktorý rozhodol o väzbe vypočutí dňa 28. 02. 2011 za prítomnosti svojich obhajcov, prokurátora a tlmočnice. Svoje námietky voči postupu orgánom činným v trestnom konaní a proti rozhodnutiu o vzatí do väzby náležité odôvodnili v písomných dôvodoch svojej sťažnosti prostredníctvom obhajcu. Krajský súd nepovažoval za potrebné, opätovne ich k veci vypočuť, preto ako je už konštatované, o ich sťažnosti proti rozhodnutiu, ktorým boli vzatí do väzby, rozhodol na neverejnom zasadnutí v ich neprítomnosti.

Obvinení vo svojich podaniach neuvádzali žiadne nové skutočnosti, preto krajský súd z vyššie uvedených dôvodov na podklade sťažností obvinených rozhodol tak, ako je vo výroku tohto uznesenia uvedené.“

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia

zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05). Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Nikoho nemožno pozbaviť slobody len pre neschopnosť dodržať zmluvný záväzok.

Podľa čl. 17 ods. 3 ústavy obvineného alebo podozrivého z trestného činu možno zadržať len v prípadoch ustanovených zákonom. Zadržaná osoba musí byť ihneď oboznámená s dôvodmi zadržania, vypočutá a najneskôr do 48 hodín prepustená na slobodu alebo odovzdaná súdu. Sudca musí zadržanú osobu do 48 hodín a pri obzvlášť závažných trestných činoch do 72 hodín od prevzatia vypočuť a rozhodnúť o väzbe alebo o jej prepustení na slobodu.

Podľa čl. 5 ods. 1 dohovoru každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom:

....

c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Ústavný súd konštatuje, že z čl. 17 ústavy vyplýva neodmysliteľná súvislosť medzi väzobným dôvodom uvedeným v zákone a rozhodnutím sudcu alebo súdu, a to nielen pri rozhodnutiach o vzatí do väzby, ale aj počas ďalšieho trvania väzby. Zákonnosť väzby je zároveň determinovaná aj skutkovými okolnosťami, ktoré by svojou podstatou mali dať ratio decidendi (nosné dôvody) na uplatnenie vhodného zákonného ustanovenia. S touto konštatáciou úzko súvisí aj obsah základných práv vyplývajúcich z čl. 17 ods. 1, 2, 3 a 5 ústavy, ktorého súčasťou je aj oprávnenie konkrétnej osoby na preskúmanie okolností svedčiacich pre a proti väzbe, ale zároveň aj povinnosť súdu rozhodnúť na základe konkrétnych skutočností, a nie na základe abstraktnej úvahy (m. m. III. ÚS 271/07, III. ÚS 177/08, III. ÚS 285/2010).

Ústavný súd poukazuje na to, že pri skúmaní postupov všeobecných súdov rozhodujúcich o zákonnosti väzby nie je jeho úlohou, aby posudzoval smer vedenia vyšetrovania alebo aby sa zaoberal vhodnosťou a opodstatnenosťou získavaných dôkazov, ktoré podľa názoru orgánov činných v trestnom konaní a následne aj všeobecných súdov sú významným prostriedkom na odôvodnenie ďalšieho trvania väzby sťažovateľa. Úloha ústavného súdu spočíva v zistení, či skutkové a právne závery všeobecných súdov obstoja z hľadiska dodržania záruk podľa čl. 17 ústavy a čl. 5 dohovoru. Pritom je podstatné, aby tieto závery boli dostatočne odôvodnené, teda aby boli preukázané zistenými skutkovými okolnosťami, aby ich dôvodnosť vychádzala z relevantnej právnej normy a aby ako celok pôsobili presvedčivo. Len vtedy, ak ústavný súd zistí splnenie tvrdených predpokladov v rozhodnutiach všeobecných súdov, vylúči svojvôľu a nezákonnosť ich postupov.

Podľa názoru ústavného súdu je rozhodnutie krajského súdu v spojení s rozhodnutím okresného súdu potrebné považovať za rozhodnutie, ktoré ako celok pôsobí presvedčivo a ktoré nevyvoláva žiadne pochybnosti o správnosti prijatých záverov. Ústavný súd konštatuje, že dôvodnosť ďalšieho trvania väzby je u sťažovateľa daná tak skutkovými, ako aj právnymi dôvodmi. Krajský súd rozhodnutie o dôvodnosti ďalšieho trvania preventívnej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odôvodnil konkrétnymi skutočnosťami týkajúcimi sa osoby sťažovateľa a okolnosťami prípadu, ktoré reálne odôvodňujú obavu z toho, že sťažovateľ bude pokračovať v trestnej činnosti. Krajský súd prihliadol na skutočnosť, že v osobnom motorovom vozidle sťažovateľa bol pri prehliadke zaistený materiál, ktorý podľa doterajších zistení Kriminalistického a expertízneho ústavu Policajného zboru obsahoval kokaín v množstve, ktorý zodpovedal minimálne 300 obvyklým jednorazovým dávkam, u sťažovateľa a ostatných obvinených boli zistené pozitívne stery na rukách na prítomnosť omamných látok. V byte u jedného z obvinených boli tiež nájdené látky (kofeín a paracetamol), ktoré sa používajú na riedenie drog. Pokiaľ ide o osobu sťažovateľa, prihliadol na to, že dosiaľ nebol trestne stíhaný, na to, že je bez pracovného pomeru a v zásade nevykonáva žiadnu podnikateľskú činnosť, napriek tomu zjavne disponuje finančnými prostriedkami na užívanie motorového vozidla. Z toho, že sťažovateľ nie je závislý na návykových látkach, vyvodil, že zaistené omamné látky

neslúžili na konzumáciu pre sťažovateľa, ale zrejme s týmito látkami manipuloval pre účely ich distribúcie osobám závislým na návykových látkach za úplatu.

Podľa názoru ústavného súdu krajský súd dostatočne ozrejmil, ktoré okolnosti boli podkladom pre prijatie záveru o nevyhnutnosti zotrvania sťažovateľa vo väzbe, a tieto dôvody boli jednoznačné a konkrétne. Odvolanie sa na konkrétne okolnosti spáchaného skutku (najmä zaistená omamná látka – kokaín, pozitívne stery na rukách na prítomnosť omamných látok) a na konkrétne okolnosti týkajúce sa osoby sťažovateľa sú dostatočnými dôvodmi trvania preventívnej väzby sťažovateľa [§ 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

Uvedené konkrétne okolnosti týkajúce sa osoby sťažovateľa a spáchaného skutku považoval krajský súd za dôvody, pre ktoré nebolo možné nahradiť väzbu písomným sľubom sťažovateľa, peňažnou zárukou, zárukou dôveryhodnej osoby a ani dohľadom probačného a mediačného úradníka. Krajský súd poukázal na dôvody, ktoré v tejto súvislosti uviedol okresný súd. Záruku za sťažovateľa ponúkla jeho švagriná, s ktorou nežije v spoločnej domácnosti, a napriek doterajšiemu kontaktu so sťažovateľom nedokázala zabrániť tomu, aby sa sťažovateľ nedostal do podozrenia z manipulovania s drogami, preto nebolo dôvodné očakávať, že sťažovateľova švagriná by dokázala prevziať záruku za jeho ďalšie správanie po prepustení z väzby. Uvedené závery bolo možné ustáliť aj bez vypočutia dôveryhodnej osoby, preto postup krajského súdu, ktorý sťažovateľovu švagrinú nevypočul, možno považovať za akceptovateľný, bez znakov svojvôle.

Neumožnenie účasti obhajcu sťažovateľa na neverejnom zasadnutí, na ktorom sa rozhodovalo o sťažnosti sťažovateľa proti rozhodnutiu o väzbe, a jeho nevypočutie bolo v súlade s § 302 ods. 2 Trestného poriadku.

Väzba je výrazným zásahom do osobnej slobody obvineného a musí trvať len nevyhnutnú dobu. Maximálna dĺžka väzobného stíhania je pritom ustanovená zákonom (Trestným poriadkom), ale skutočnosti, ktoré ju ovplyvňujú, závisia od zistení, ktoré tu boli pri vzatí obvineného do väzby a dosiaľ nepominuli, a od okolností, ktoré vyplynú z priebehu trestného konania.

Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutočnosti nie je toho názoru, že by skutkové alebo právne závery krajského súdu bolo možné kvalifikovať ako zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak nezlučiteľné s označenými článkami ústavy a dohovoru. Z tohto dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal, že okresný súd nemal k dispozícii úplný spisový materiál, keďže z neho chýbali odposluchy telefonických hovorov. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu je zrejmé, že v opravnom konaní mal už krajský súd k dispozícii aj túto časť vyšetrovacieho spisu (*„Nepriamymi dôkazmi sú i prepisy telefonických hovorov, ktoré tvoria súčasť spisového materiálu a s ktorými sa krajský súd oboznámil.“*). Táto skutočnosť znamená, že pochybenie, ku ktorému došlo v konaní pred okresným súdom, bolo napravené v opravnom konaní o sťažnosti. Z predloženého úradného záznamu poskytnutého príslušnou vyšetrovatelkou je zrejmé, že *„v spise sa nenachádzajú prepisy hovorov týkajúce sa obv. R. K.“*. Z týchto skutočností je zrejmé, že uvedeným pochybením okresného súdu nemohlo dôjsť k namietanému porušeniu sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy, prípadne práv podľa dohovoru, pretože krajský súd toto pochybenie odstránil v odvolacom konaní. Ústavný súd preto odmietol sťažnosť v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľ v sťažnosti tiež spochybnil *„doručenie návrhu na vzatie do väzby do... 27. februára 2011 (nedeľa) do 15:05 hod. kedy uplynula lehota 48 hodín na podanie takéhoto návrhu na vzatie do väzby“*.

Ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ bol zadržaný 25. februára 2011 o 15.05 h., pričom návrh na vzatie do väzby bol Okresnou prokuratúrou P. doručený okresnému súdu 27. februára 2011 o 14.15 h., z čoho jednoznačne vyplýva, že lehota 48 hodín na odovzdanie sťažovateľa súdu bola dodržaná, preto ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na to, že sťažovateľ túto skutočnosť nenamietal pri výsluchu na okresnom súde a ani v sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu o vzatí do väzby, túto námietku uplatnil prvýkrát až v sťažnosti

podanej ústavnému súdu, preto bol dôvod odmietnuť sťažnosť v tejto časti aj pre jej neprípustnosť.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa o spôsobe vykonania prehliadky iných priestorov – motorového vozidla, ústavný súd poukazuje na to, že v prípravnom konaní vykonáva v trestnom konaní dozor prokurátor (§ 230 Trestného poriadku). V tejto súvislosti môže obvinený žiadať prokurátora, aby preskúmal postup policajta (§ 210 Trestného poriadku). V rámci trestného konania sa obvinenému poskytuje celý systém opravných prostriedkov proti rozhodnutiam orgánov činných v trestnom konaní, napr. sťažnosť (§ 185 Trestného poriadku), odvolanie (§ 306 a nasl. Trestného poriadku), dovolanie (§ 368 a nasl. Trestného poriadku) a pod.

Na základe uvedených právnych prostriedkov má sťažovateľ možnosť namietat' aj nezákonnosť uvedeného postupu orgánov činných v trestnom konaní, po rozhodnutí súdu prvého stupňa má možnosť namietat', že toto rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli zaobstarané zákonným spôsobom (§ 119 ods. 2 Trestného poriadku) a pod.

Z týchto dôvodov ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol v celom rozsahu, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uvedenými požiadavkami.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. júla 2011